

**ARBETSLIVS- OCH
JÄMSTÄLLDHETSUTSKOTTETS
UTLÅTANDE 17/2014 rd**

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och till vissa lagar som har samband med den

Till social- och hälsovårdsutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 3 december regeringens proposition med förslag till lag om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och till vissa lagar som har samband med den (RP 278/2014 rd) till social- och hälsovårdsutskottet för beredning och bestämde samtidigt att arbetslivs- och jämställdhetsutskottet ska lämna utlåtande i ärendet till social- och hälsovårdsutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringssekreterare Tiina Muinonen och regeringsråd Mika Mänttari, social- och hälsovårdsministeriet
- äldre regeringssekreterare Seija Jalkanen, arbets- och näringsministeriet
- utvecklingschef Jukka Mäittälä, Arbetshälsoinstitutet
- utvecklingschef Sonja Lilius, Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt (LPA)
- jurist Maire Lumiaho, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK.

Dessutom har skriftliga yttranden lämnats av

- Besvärnämnden för olycksfallsärenden
- Tieteentekijöiden liitto—Forskarförbundet
- Delegationen för stiftelser och fonder rf.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Allmänt

Regeringen föreslår en ny lag om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Genom lagen revideras den nuvarande lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare i sin helhet. Den föreslagna lagen motsvarar till sitt innehåll och sin struktur i stor ut-

sträckning den nya lag om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (RP 277/2014 rd) som också är under behandling i riksdagen, men den beaktar de särdrag som förekommer i en lantbruksföretagares respektive en stipendiats arbete.

Utskottet har behandlat propositionen beträffande sitt ansvarsområde och tillstyrker lagförslagen med följande kommentarer.

Anmälan om arbetskada

Lantbruksarbetet är riskfyllt. Det inträffar en hel del olyckor och inom jordbruket är de allvarligare än i genomsnitt. En fjärdedel av alla ersatta olycksfall i arbetet leder till arbetsoförmåga i över en månad. Det förekommer också många yrkessjukdomsfall. Luftvägsallergier och hudsjukdomar är fortfarande vanliga yrkessjukdomar inom jordbruket.

Enligt utredning till utskottet råkar lantbruksföretagare, utöver de olycksfall som statistikförts och lett till besök hos läkare, också ut för skador som inte behandlas eller behandlas av den drabbade själv och inte anmäls hos försäkringsanstalten. Detta antas åtminstone delvis bero på ett försäkringspremiesystem där den som undgår arbetsskador får sin premie nedsatt.

Att en skada eller sjukdom blir obehandlad innebär en stor risk för lantbruksföretagarens arbetshälsa och kan antingen omedelbart eller senare leda till bestående nedsatt arbetsförmåga. Det är mycket viktigt att alla skadefall som inträffat i jordbruksarbetet behandlas och anmäls till försäkringsanstalten för att trygga förmåner och främja arbetshälsan, menar utskottet. Förslaget att frångå försäkringspremienedsättningsystemet är bra och det kommer att sänka tröskeln för anmälan. Också de föreslagna fristerna för anmälan om arbetskada och handläggning av skadefall är viktiga och bra reformer som är ägnade att sänka tröskeln för anmälan och främja arbetshälsan.

Arbetshälsa

Lantbruksföretagararbetets karaktär har förändrats på kort tid och kraven på arbetet har ökat. Större gårdar, arbetsmängden och arbetets bindande karaktär samt ekonomiska bekymmer har ökat lantbruksföretagarnas psykiska belastning och utbrändhet. Näst efter besvär i stöd- och rörelseorganen är psykiska problem den vanligaste orsaken till invalidpension.

Det är viktigt att i fortsättningen ägna mer uppmärksamhet vid lantbruksföretagarnas arbetshälsa, arbetssäkerhet och arbetsförhållanden. Utskottet understryker betydelsen av förebyggande åtgärder. De faktorer som hotar ar-

betsförmågan och farliga situationer i arbetet ska identifieras och åtgärdas så fort som möjligt.

För att effektivisera det förebyggande arbetet föreslår utskottet åtgärder för att utveckla företagshälsovården för lantbruksföretagare och göra den mer heltäckande. Företagshälsovården och gårdsbesöken i anslutning till den spelar en viktig roll för att säkerställa lantbruksföretagarnas arbetsförmåga och förebyggandet av arbetsolyckor och yrkessjukdomar. Med hjälp av företagshälsovården kan man utveckla arbetsförhållandena på gårdar och tillägna sig hälsofrämjande arbetsmetoder. För att uppmuntra lantbruksföretagarna att också i fortsättningen anlita företagshälsovården bör de enligt utskottet även i fortsättningen få nedsatt försäkringspremie om de hör till företagshälsovården.

Motivering av ersättningsbeslut

Propositionens syfte är att genom en uttrycklig bestämmelse förbättra de medicinska motiveringarna i lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalts beslut. En omsorgsfull och omfattande motivering ökar riktigheten i besluten och främjar förtroendet och opartiskheten. Bestämmelsen tillämpas också på beslut om avslag efter bedömningen av arbetsoförmågan. Den föreslagna bestämmelsen motsvarar 124 § i regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (RP 277/2014 rd).

Utskottet anser att de nya bestämmelserna om skyldigheten att motivera besluten är angeägna och bra. Vikten av en tillräcklig och förståelig motivering framhävs när ett negativt ersättningsbeslut meddelas i ett ärende och när olycksfallsförsäkringsanstalten avviker från den behandlande läkarens bedömning. Om ersättning förvägras och motiven är knapphändiga, kan den drabbade få den uppfattningen att all information som han eller hon och den behandlande läkaren lämnat in inte har beaktats tillräckligt när ersättningsärendet avgjordes.

Misstroende och ovisshet om beslutens korrekthet leder lätt till en lång och svår överklagandeprocess, vilket gör det svårare för den drabbade att återhämta sig från skadan eller sjukdomen.

Ställningstagande

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet föreslår

att social- och hälsovårdsutskottet beaktar det som sagts ovan.

Helsingfors den 30 januari 2015

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Tarja Filatov /sd
vordf. Anne-Mari Virolainen /saml
Laila Koskela /cent
Jari Lindström /saf
Eeva-Maria Maijala /cent
Lea Mäkipää /saf
Merja Mäkisalo-Ropponen /sd

Elisabeth Nauclér /sv
Mikael Palola /saml
Kristiina Salonen /sd
Arto Satonen /saml
Eero Suutari /saml
Katja Taimela /sd
Maria Tolppanen /saf.

Sekreterare var

utskottsråd Marjaana Kinnunen.